

ה' אייר ה'תשע"ח 20.4.18

מגזין מס' 473

ערב שבת פרשת אחרי-קדושים

קשר-שבועי מאת הרב יאיר כלב

הח"י כסנ"א

שניות קיומית בכל יהודי

תמליל בעיבוד קל מתוך שיעורי הרב כלב

בעל התניא מחדש ומעורר אודות השניות הקיומית שבכל אחד מאתנו. בתוכנו התגוששות בין שתי נפשות. 'נפש' פירושה 'רצון' – זאת אומרת, ישנם בתוכנו שני רצונות בסיסיים הסותרים זה לזה, ממש כמו שני בני אדם השוכנים בגוף אחד.

יש בי צד שהוא ערכי בתכלית, שאינו יכול לסבול את היפך האמת. וכשאני מזייף, מיד משהו בי מזדעזע ומתפשטת בקרבי תחושת "זה לא זה...". צד זה שבי הוא 'נפשי האלוקית' הצמאה ליוצרה... כמהה ומתגעגעת לאמיתי ולנכון... לתחושת 'הכל בסדר'. ובכל סכסוך פנימי מתריעה היא וצועקת "די כבר!"... נפש אלוקית זו שבי – אשר כלל אינה שלי כי אם חלק אלוקה ממעל שניתן לי – כל הזמן חסרת מנוחה, מתגעגעת הביתה.... לעומתה, ה'נפש הבהמית', כל ענינה הנאה וסיפוק מידיים – כתינוק הרוצה לינוק בתחושת "לא אכפת לי מכלום". זהו הצד הנהנתן שבי המרוכז בעצמו ומרגיש "אני המרכז והכל סביבי". צד טבעי זה, המושרש בתודעתנו מיד מרגע הלידה, מלווה אותנו לאורך כל ימי חיינו.

בין שתי הנפשות הללו מתרחש בתוכי מאבק על ההזדהות שלי. ומכיון שמחשבת האדם היא מקומו, הרי כשאני מזדהה עם הצד הערכי – מתבטא הדבר במחשבות, דיבורים ומעשים ערכיים. וכך גם להפך, כשאני מזדהה ומתבונן בתכנים הנובעים מהצד האנוכי שבי – אזי מקבלים לבושי הנפש הללו גוון נהנתני ו'כדאיניק'.

אמנם, כשהדעת ממוקדת בעיקר ומוסחת מן הטפל, אין הכוונה ש'הצד האחר' נעלם ואיננו. בכל פעם שהאדם מזדהה עם אחת מהנפשות, אזי האחרת כמו 'הלכה היא לישון' רק משום שלא ניתן לה 'מזון', ובמילא נשללה ממנה כעת האפשרות להתבטא. התבוננות האדם, רבה ועצומה השפעתה לכוונו בהליכות חייו, והיא כמשל הנופח בגחל ללבות את האש הגנוזה בו להוציאה אל הגילוי. ומכאן, שאלת השאלות היא: מה הם התכנים המעסיקים את התבוננותי – דהיינו, באיזה גחל אני נושף? ומדגיש בעל התניא בספרו: הטורח לברור ולטהר את התכנים שבהתבוננותו לנפותם מסיגים, ניתנת בידו השליטה על אופיין וגובהן של הלהבות המתעוררות בחייו.

לוח שיעורים

"לא רק קביעות בזמן אלא גם קביעות בנפש..." (אדמו"ר הזקן) - היינו שיש לקבוע עתים ללימוד התורה, ליצור 'דופק לימודי' קבוע, ביום ובשעה, עד אשר יגלה האדם כי, לאמיתו של דבר, התורה היא לחם חוקו ומזון הנפש...

בימים האלה מקיים הרב כלב שיעור שבועי קבוע מידי יום חמישי בשעה 21:30 במושב חמד שבמרכז הארץ. השיעור משודר בזמן אמת בשידור חי באינטרנט, באתרנו: www.tanyaor.com.

הכניסה לישוב בכביש (מס' 412) המוביל מבית דגן לאור יהודה, רח' הזית 83 בבית הכנסת שבחצר משפחת שרעבי. התכנסות (כיבוד ושתייה קלה מ-20:45) במושב חמד, לפרטים נוספים: שי גרציק 052-4-446-144

[בכניסה למושב חמד - ישר עד הכיכר, בכיכר שמאלה לרח' הזית - לקראת סוף הרחוב, לפני הכיכר הבאה - הזית 83 מצד שמאל. חניה בשפע מאחורי בית הכנסת שבהמשך שביל הכניסה לחצר]

לחיות עם הזמן... (אדמו"ר הזקן) - היינו שבכל זמן וזמן מתרחשת פתיחת שער רוחני, דרכו יורדים לעולם הזה אור ושפע מיוחדים, אשר יש להכין כלים כדי לקלוט 'גשמי ברכה' אלה ולתרגמם למעשים עד אשר תואר, באופן ממש, סביבתנו המיידית בגוון המסוים של נתינת הכח הטמונה באותו זמן.

ספירת העומר

ספירת העומר - רקע ומקורות

"וספרתם לכם ממחרת השבת, מיום הביאכם את עומר התנופה, שבע שבתות תמימות תהיינה, עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמישים יום"

ענינו המיוחד של חודש אייר הוא ספירת העומר, מכיון שחובת קיום מצוה זו קשורה עם כל יום מימי החודש כולו. שלא כבחודשים ניסן וסיון, בהם חלה חובת הספירה רק בחלק מימי החודש (בחודש ניסן - בחציו השני בלבד; ובחודש סיון - רק ימים ספורים בראשיתו).

בזמן שבית המקדש היה קיים, איש לא היה רשאי להתחיל בקציר התבואה (שהחלה להבשיל בחודש ניסן) עד שבית הדין בירושלים, יחד עם טובי העיר, היו פותחים את הקציר בטקס חגיגי. בליל ט"ז ניסן היה בית הדין יוצא לשדה, כשהוא מלווה בנכבדי וחשובי ירושלים עם כלי קצירה בידיהם, והיו קוצרים את העומר בשמחה רבה ובטקס גדול [ה'עומר' הוא מידת 'עשירית האיפה' (מידה למדידת כמויות תבואה) כשני ליטרים]. גרעיני התבואה היו מתקבלים מן הקציר ירוקים ולחים והיה צורך לייבשם. לשם כך היו שוטחים אותם לייבשם כנגד האש, עד שנעשו יבשים לגמרי.

לאחר מכן היו טוחנים אותם ברחיים, ואת הקמח היו מנפים שלוש עשרה פעמים, עד שנעשה נקי וטהור לגמרי מכל פסולת.

מקמח זה היו לוקחים 'עומר' אחד (לשם הקרבתו על גבי המזבח) והכהן היה מניפו תנופה לפני ה'. בתנופה זו

(קודם ההקרבה) היה הכהן מניע בידו את העומר לד' רוחות וכן למעלה ולמטה, כדרך שמנענעים לולב בחג הסוכות. הקרבת העומר היתה כעין תפילת תודה, שיש בה שבח והודיה לה' על תבואת השדה, מעין הצהרה כי ה' הוא 'בעל הבית' על העולם כולו. רק לאחר טקס הקרבת העומר, הותר לכל העם לאכול מן התבואה החדשה שנקצרה.

בפרשת "אמור" נצטוונו לספור שבעה שבועות מלאים (ארבעים ותשעה יום), למן היום שבו הביאו את העומר ועד יום החמישים, הוא חג השבועות. אמנם את העומר עצמו היו מקריבים בפועל רק בזמן שבית המקדש היה קיים, אך מכיון שמצוה זו של ספירת העומר נוהגת גם בזמן הגלות בכל המקומות ובכל הזמנים, על כן, מדי שנה, אנו מתחילים בספירת העומר בלילה שלאחר חג הפסח, ובכל ערב סופרים בברכה, עד חג השבועות. נוסח הברכה: "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וצונו על ספירת העומר".

עבודת תיקון המידות

ימי הספירה מקשרים את חג הפסח (יציאת מצרים) עם חג השבועות (זמן מתן תורתנו). כאשר הביא משה רבנו לבני ישראל (עוד בהיותם במצרים) את בשורת הגאולה, מסר להם באותה שעה את דבר ה': "בהוציאך את העם ממצרים, תעבדון את האלוקים על ההר הזה". כלומר, כל תכלית יציאת מצרים היא לשם קבלת התורה. בשומעם זאת, החלו בני ישראל סופרים את הימים ואת השבועות ממחרת יציאת מצרים, בכמיהה והשתוקקות

בימים אלה בהם עוסקים ביתר שאת בהמשכת אור ה'מוחי' אל המידות על ידי עבודת הספירה, מודגשת במיוחד ההתבוננות בענין השלום והאחדות בין אדם לחברו, היא אמיתת ההכנה האנושית לקראת מתן תורה. אזי בחג שבועות יורד שער החמישים מלמעלה כ'גשמי ברכה' על גבי ה'קרקע' החרושה והמעובדת (מצד עבודת האדם בכוחות עצמו) ב-49 ימי הספירה.

אדמו"ר הזקן מבאר כי בזה שהעומר הוא משעורה (מאכל בהמה) וכן בזה שקרבן המנחה שמקריבים בחג השבועות הוא מקמח חיטה (מאכל בני אדם), רמז יש בדבר – ללמדנו כי אפילו זה שנמצא במדרגת "בהמה" (שחסרה אצלו כל הבנה והשגה בעניני אלוקות, ועד שאין בו כל דעת ורגש להכרח שבחינוך העצמי וכל שכן לענין עבודת הזיכוך הרוחני), בכל זאת גם הוא יכול – אם רק ירצה ויתאמץ – להגיע לדרגת 'אדם', בחינת 'אדמה לעליון'.

תלמידי רבי עקיבא

ימי ספירת העומר בין פסח לעצרת (חג השבועות) הינם ימי אבל על מותם במגיפה של עשרים וארבעה אלף מתלמידי רבי עקיבא. תלמידיו של התנא הגדול היו כולם תלמידי חכמים ושמשו מורי דרך לרבים באותם ימים, ובכל זאת נגזרה עליהם מיתה.

מדוע נענשו כל כך? על כך אומרים חז"ל: "מפני שלא נהגו כבוד זה בזה", היינו משום שלא שררה ביניהם אחדות במדה הנדרשת מצדיקים וחכמים בדרגתם. בשל מותם של כה רבים מתלמידי רבי עקיבא, נוהגים ישראל בימים אלה כמה מנהגי אבלות ומתחזקים בענין 'אהבת החינם' בין אדם לחבירו ובהוספה בכבוד הזולת, על מנת לבטל את הגורם והסיבה לאבלות (-) היא 'שנאת החינם'.

בל"ג בעומר, יום ההילולא (יום ההסתלקות) של רבי

לבואו של יום החמישים, בו תינתן להם התורה. במהלך ימי הספירה היה עליהם להשתחרר מן העבדות, בעיקר במובן הרוחני – להשיל מעליהם את מנהגיהם והרגליהם הרעים שדבקו בהם במשך 210 שנות גלותם במצרים. כל זאת משום שלקראת מתן תורה היה עליהם להתעלות מעלה מעלה בדרגות הזיכוך, הטהרה והקדושה כדי לקבלה בפנימיות.

המשמעות הפנימית של ספירת העומר

בפנימיות התורה מבואר ענין של שבע ה'ספירות' העליונות מהן נשתלשלו המידות בנפש האדם (חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות). ובאשר כל אחת מהספירות (ומדות האדם שכנגדן) כלולה אף היא משבע (כגון ספירת החסד שכלולה מחסד שבחסד, גבורה שבחסד, תפארת שבחסד וכך הלאה עד מלכות שבחסד, וכיוצא בזה בשאר הספירות), הרי שביחד (שבע פעמים שבע) ישנן ארבעים ותשע גווני גוונים ודקי דקויות הן בספירות העליונות והן במידות נפש האדם שכנגדן.

בכל יום מימי הספירה זיככו בני ישראל אחד מארבעים ותשעה פרטי מדותיהם. וכך מדי יום התעלו ממדרגה למדרגה בעילוי אחר עילוי כיאה ל"ממלכת כהנים וגוי קדוש", עד אשר נעשו ראויים מצד עצמם לקבלת התורה.

אדמו"ר הזקן, בעל התניא והשולחן ערוך, מבאר כי 'ספירה' היא מלשון 'אבן ספיר' – אבן מאירה. ומוסיף כי בהתאם לכך מתפרשות המילים "וספרתם לכם" – "תאירו לכם". היינו שציווי התורה "וספרתם לכם" משמעותו – טהרו וזככו עצמיכם באמצעות עבודת הספירה. בימי ספירת העומר על האדם להתבונן במ"ט (49) שערי בינה כדי להמשיכן ולהאיר על ידן את 'מידותיו הטבעיים' (ולמעלה מזה, כמבואר בחסידות, אף לשנות את 'טבע מידותיו').

שמעון בר יוחאי, פסקו תלמידי רבי עקיבא מלמות (כדברי חז"ל "אין מגלגלין זכות אלא ליום זכאי"), וציוה אהבה ורעות. רשב"י לשמוח ביום הסתלקותו ולעשותו יום גילה,

הסיפור השבועי

שתי ממלכות

בקהל המתפללים נכח גם רבי מרדכי דב טברסקי מהורניסטייפול, חתנו השמיני של רבי חיים מצאנז. כמו כל הנוכחים היה אף הוא נדהם לנוכח העימות הקשה שפרץ פתאום בין האב לבכורו. הדבר היה מופלא בעיניו, שכן הוא הכיר את יחס הכבוד שרחש גיסו הגדול, רבי יחזקאל שרגא, לאביו.

רבה היתה תדהמתו כאשר ניגש אליו חותנו ולחש באוזנו: "אינני יודע כיצד זכיתי לבן קדוש שכזה!". רבי מרדכי התעשת במהרה והשיב לרבי חיים: "בעיניי אין זה פלא כלל..."

חלפה שעה קלה, ורבי חיים ניגש לערוך את שולחנו. הוא שלח לקרוא אליו את בנו רבי יחזקאל שרגא, אולם זה סירב לבוא. סירובו עורר עוד יותר תמיהה אצל הנאספים. האומנם החריפה המחלוקת בין השניים עד כדי כך?

חלפו שנים. רבי חיים מצאנז כבר נסתלק לבית עולמו, והניח בנים וחתנים המשמשים בקודש ורועים את עדת חסידיהם. יום אחד הזדמן רבי מרדכי מהורניסטייפול לצאנז. זה היה בתוך שבעת הימים שאחרי פסח שני. בתפילת שחרית השתתף גם גיסו, רבי יחזקאל שרגא. שליח הציבור, שהכיר את מנהגו של רבי יחזקאל שרגא לומר תחנון בימים האלה, החל באמירת תחנון.

ואולם אז פנה אליו רבי יחזקאל שרגא וביקשו לדלג על התחנון ולומר קדיש. "חלילה לך מלשנות את דרכו של

אווירה חגיגית שרתה בעיירה רודניק שבפולין. כמה צדיקים התכנסו יחד במעונו של רבי חיים מצאנז, שהתגורר אז ברודניק. התרוממות רוח שרתה בבית המדרש. ופתאום, באמצע תפילת שחרית, אירעה תקרית לא נעימה.

אלה היו הימים שאחרי פסח שני. שליח הציבור סיים את חזרת הש"ץ, ורבי חיים מצאנז הורה לו שלא לומר תחנון, על פי דברי הזוהר הקדוש בעניין שבעת הימים שאחרי פסח שני, שבהם שערי גן העדן פתוחים.

אלא שאז נשמע קולו של רבי יחזקאל שרגא משינובה, בנו בכורו של רבי חיים. "יסלח לי אבא", אמר רבי יחזקאל שרגא, "אבל הרמ"א כותב שבל"ג בעומר אין אומרים תחנון, ומזה משמע שבשאר שבעת הימים אומרים תחנון".

רבי חיים עמד על דעתו שאין לומר תחנון, ומנגד טען בנו בתקיפות שחייבים לומר תחנון. בעקבות זאת יצא רבי יחזקאל שרגא החוצה עם מניין ממקורביו, והם אמרו תחנון וסיימו שם את התפילה.

אחרי התפילה נמשך הוויכוח בין האב לבנו. זה טוען כך וזה משיב בנימוקים משלו, ושניהם מתבצרים בעמדותיהם. בשלב מסוים קרא רבי חיים לעבר בנו: "מצווה אני עליך שלא תדרוך עוד על מפתן ביתי!". למשמע הדברים יצא רבי יחזקאל שרגא מבית הכנסת מבעד לחלון, כדי שלא לעבור על דברי אביו.

אבי הקדוש!", הסביר לשליח הציבור את הוראתו.

התנהגות זו הפליאה מאוד את רבי מרדכי. הוא זכר היטב את הוויכוח העז בין רבי יחזקאל שרגא ובין אביו, ואת דעתו הנחושה של רבי יחזקאל שרגא למען אמירת תחנון, עד כדי כך שיצא אז החוצה וסיים את התפילה עם מניין משלו. אחרי התפילה ניגש אל גיסו וביקש לברר את פשר הדבר.

חיוך עלה על פניו של רבי יחזקאל שרגא. "אספר לך דברים כהווייתם", אמר. "באותו יום ברודניק, בשעת שחר מוקדמת, התכוננתי להיכנס אל חדרו של אבי. לפתע נפלה עליי תרדמה, והנה אני חולם חלום.

בחלומי ראיתי את אבי הקדוש יושב על כיסאו, מוקף במאות חסידיו, ולפתע הכול מסבים את פניהם מאבי, פונים אליי ומכריזים: 'יחי רבנו! יחי רבנו!', ואבי נותר לבדו על כיסאו.

התעוררתי מן החלום נרעש וחרד. ראיתי בכך רמז מן השמים שעל אבי להעביר את שרביט ההנהגה אליי, ומאחר ש'אין מלכות נוגעת בחברתה', הרי המשמעות

הנוראה של הדברים היא שאבי עתיד להסתלק מן העולם כדי לפנות את כיסאו בעבורי. חרדה גדולה מילאה את ליבי.

ראשית כול נדרתי להתענות 'תענית חלום'. כשנרגעתי מעט ייגעתי את מוחי בחיפוש עצה, ובסייעתא דשמיא עלה הדבר בידי. הגעתי למסקנה שהכלל 'אין מלכות נוגעת בחברתה' תקף רק כשמדובר באותה ממלכה, אך כאשר אלה שתי ממלכות נבדלות – אין כאן 'נגיעה'.

החלטתי אפוא ליצור מעין 'התפלגות' מאבי, על ידי מנהג שונה, ובכך להצהיר שהנה קמו להן שתי ממלכות נבדלות, ושתיהן יכולות להתקיים בה בעת.

המעשה הזה אכן הסיר את הקטרוג מעל ראשו של אבי והגירה חלפה, אולם עדיין הייתי שרוי בתענית חלום, ולכן לא יכולתי לבוא לסעודה עם אבי.

ובאשר למנהג כאן, בצאנז – הרי שאין לשנות מכפי שהורה אבי", חתם רבי יחזקאל שרגא את דבריו.

(על-פי 'צבי תפארה')

(מתוך העלון השבועי **שיחת השבוע**)

הכלי להתחדשות

אין 'למשוך' מצבים נפשיים של רפיון... יש להתנער מיד מכל דכדוך שבעולם, ובקבלת עול (שאינה מתחשבת בי כי אם ב'נכון') לטפל בזריזות בדברים הפשוטים המונחים לפניי!

"זאת התורה אדם" (במדבר יט', ד')

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב- 'נגלה') ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה- 'נסתר'). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי 'נגלה', ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשות אחרי קדושים

אחרי מות

עבודת יום הכיפורים במשכן

ה' מצוה את משה ללמד ולצוות את אהרן אחיו אודות סדר עבודת יום הכיפורים במשכן. עבודת יום הכיפורים כוללת את כניסת הכהן הגדול לקודש הקודשים להקטרת קטורת. בגלל חשיבות הענין וחומרתו פותחת התורה בענין זה, תוך אזהרה שמלבד כניסה אחת ויחידה זו, אל לו לאהרן לבוא אל קודש הקודשים פנימה במהלך השנה כולה, ובהקשר לכך מזכירה הפרשה את מיתת נדב ואביהוא.

העבודות המיוחדות של אהרן ביום הכיפורים, שעה שניכנס לקודש הקודשים, נעשות כשהוא לבוש בארבעת בגדי לבן של כהן הדיוט ולא בשמונת בגדי הזהב אותם לובש הכהן הגדול בעת עבודתו הרגילה.

בין שאר עבודות היום הקדוש מזכירה התורה את הקרבת פר החטאת שמביא הכהן הגדול לכפרתו ולכפרת בני ביתו, ואת שני השעירים - 'שעיר לה' ושעיר לעזאזל'. על פי הגורל מוקרב אחד מהם על המזבח לחטאת והשני נלקח למיתה בהר העזאזל במדבר. לאחר מכן מתוודה הכהן הגדול על הפר ושוחטו, ממלא מחתת גחלים מן המזבח ועליהם קטורת ונכנס לקודש הקודשים ומניחם לפני ארון העדות. שם ממתין הוא עד אשר עשן הקטורת אופף את הכפורת. בצאתו מקודש הקודשים סומך הכהן את ידיו על ראש השעיר לכפרת כל עוונות ישראל ומתוודה, ואזי מובל השעיר להר עזאזל על ידי שליח מיוחד.

עבודת הקרבנות כוללת כרגיל הקרבה על המזבח, זריקת הדם על כל קרנות המזבח, וביום הכיפורים נוספת גם הזאת דם הקרבנות שבע פעמים על הפרוכת המבדילה בין הקודש לבין קודש הקודשים. חלביהם של הפר והשעיר מוקרבים על המזבח ואילו בשרם, עורתיהם והפרשותיהם נשרפים מחוץ למחנה. לאחר שריפתם, על השורף לכבס את בגדיו ולטבול קודם שיבתו למחנה. לצד פירוט עבודת הכהן ביום הכיפורים, מזכירה התורה כי זהו יום תענית לכל ישראל ואסור במלאכה - שבת שבתון לכפרת עוונות.

הקרבת הקרבנות במקדש בלבד

הקרבת הקרבנות מותרת רק במשכן. זאת משום שהקרבת הקרבן וזריקת דמו על המזבח משמשים כפרה לנפש האדם, ואם כן דם הקרבן הוא במקום דם האדם ועל כן אסורה שפיכת הדם במקום שאינו מזבח לה'. דינו של המקריב מחוץ למקום המיועד - כרת.

איסור אכילת ושתיית דם, והחובה לכסותו

התורה אוסרת אכילת דם (בעודו בבשר המאכל) או שתייתו. גם כאן מדגישה התורה "כי הדם הוא בנפש יכפר", וממילא נועד להקרבה ולא לאכילה. גם כאשר שוחטים חיה או בהמה למאכל ולא להקרבה, חובה לכסות את הדם בעפר.

האוכל את נבלת העוף נטמא

נבלה וטריפה של חיה או עוף טהורים אינה מטמאת במגע כי אם באכילה בלבד. ומחדשת התורה, שהאוכל מהם נטמא וחייב בכיבוס בגדיו, בטבילה ובהמתנה לטהרתו עד הערב.

הזהרת קדושתם של ישראל

הקב"ה מזהיר את ישראל לבל יחטאו בטומאת מעשיהם של תושבי ארץ מצרים ממנה הם עולים, ולבל יסגלו מעשיהם הרעים של יושבי ארץ כנען אליה הם באים. עיקר האזהרה מתייחסת לגילוי עריות במשפחה, לאיסור נידה ולמשכב זכר ובהמה. התורה כוללת במנהגים רעים אלו גם סוגים של עבודה זרה כהעברת הבנים למולך.

התורה מזהירה כי כשם שהארץ הקדושה תקיא את עמי הארץ בגלל חטאיהם, כך עלול להיות גם גורלם של ישראל אם ינהגו גם הם ככל תועבותם: "ותטמא הארץ, ואפקוד עוונה עליה, ותקיא הארץ את יושביה". ובני ישראל מחויבים במיוחד בקדושה זו בשל התקשרותם העצמית בקדושת ה', וכפי שמסיימת הפרשה "אני ה' אלוהיכם".

קדושים

חובת הקדושה בישראל

פרשתנו ממשיכה בענין שנסתיימה בו הפרשה הקודמת: "קדושים תהיו", ומוסיפה את הטעם לכך באופן ברור ומודגש – "כי קדוש אני". חובתם של ישראל (עם ה') להיות מופרשים מן העריות ומן העבירות היא בשל קירבתם המיוחדת לקדושת הבורא.

דינים בתחומים שונים

"איש אמו ואביו תיראו" – בפסוק זה מרמזת התורה אודות ענין החינוך העצמי בדרך של התגברות על הטבע, שלכן מקדים הכתוב יראת האם ליראת האב, שלא כבפסוק "כבד את אביך ואת אמך". שם מקדימה התורה את כיבוד האב, כיון שעל פי רוב (בדרך הטבע) ירא הבן מאביו יותר מאמו ומכבד את אמו יותר מאביו.

"ואת שבתותי תשמורו" – בכך שהתורה ממשיכה ומזהירה אודות שמירת השבת באותו פסוק בו אנו מצווים על יראת ההורים, מרמזת היא כי הבן והאב

מחויבים שניהם בכבוד ה' בשווה. ולפיכך באם יצווה האב את בנו לעבור על דבר ה' ולחלל את השבת, אל לו לבן לשמוע לאביו.

⦿ איסור עבודה זרה ⦿ אכילת זבח השלמים מותרת רק ביום הקרבתו ומחרתו, והשאר יישרף ⦿ בעת הקציר, יש להשאיר את פאת השדה עבור מלקטים עניים, וכן את השיבולים הבודדות הנשמטות מידי הקוצרים ⦿ גם בכרם, יש להשאיר עוללות ופרט עבור העניים (עוללות – הם האשכולות מדוללי הענבים, ופרט – הם הענבים שנופלים ארצה בשעת הבציר) ⦿ אסור לגנוב ממון או שווה ממון (איסור גניבה שבעשרת הדיברות אינו מתייחס לממון כי אם לגניבת נפש), אין לכחש בפקדון או בהלוואה, או לשקר בשבועה בכל ענין ובכל אופן הקשור לענייני ממונות ⦿ אסור להישבע לשקר ⦿ אין לעכב שכר שכיר ואסור לגזול ⦿ אסור לקלל שום אדם ⦿ אין לתת מכשול לפני עיוור (משמעותו הרחבה של האיסור היא שגם אסור להטעות, כגון להשיא עצה מטעה לאדם שאינו מתמצא בתחום מסוים) ⦿ יש לשפוט בצדק: אין להטות את הדין לטובת הדל מפני מסכנותו או להטותו לטובת העשיר בשל כחו ⦿ אין לעסוק ברכילות ⦿ "לא תעמוד על דם רעך" – אין לעמוד מן הצד כאשר אדם עלול למות בשעה שאנו יכולים להצילו ⦿ איסור שנאת אחים ⦿ החובה להוכיח עוברי עבירה ⦿ איסור הנקמה – אין להשיב לאדם כגמולו ⦿ איסור הנטירה – אין להזכיר לאדם כי נהג בנו שלא כראוי תוך הדגשה כי אנו נוהגים כלפיו אחרת ⦿ מצות "ואהבת לרעך כמוך" ⦿ איסור הרבעת מיני בעלי חיים שונים זה בזה ⦿ איסור כלאיים בגידולי קרקע (כמו זריעת גפן וחיטה יחדיו) ⦿ איסור שעטנז באריגים (טווית צמר ופשתים יחדיו).

קרבן אשם שפחה חרופה

השוכב עם 'שפחה חרופה' (היא שפחה ששחררה

(למחצה) אינו חייב מיתה, באשר עדיין אינה ככל בת ישראל, אך מכל מקום חייב הוא בהבאת קרבן אשם.

פירות עורלה ופירות שנה רביעית

הנוטע אילן, לא יאכל את פירותיו שלוש שנים ראשונות מהנטיעה. בשנה הרביעית הפירות מותרים רק בבחינת "קודש הילולים לה'", היינו שחובה להעלותם לירושלים ולאוכלם שם בטהרה. כמו כן ניתן גם לפדות פירות אלו בשוויים הכספי ובכסף זה לקנות דברי מאכל אחרים על מנת לאוכלם בירושלים. פירות השנה החמישית מותרים לאכילה ולכל מטרם.

הקב"ה מבטיח כי שמירת מצוות אלו תמשיך ברכה בפרי הארץ.

דינים נוספים בענין קדושת ישראל

❖ "לא תאכלו על הדם" – חז"ל למדו מפסוק זה איסורים רבים, ביניהם איסור אכילת קרבן לפני זריקת דמו אל המזבח; איסור אכילת בשר בעל חי קודם יציאת נפשו ממנו ❖ אין לעסוק בחיזוי עתידות על צורותיו השונות ❖ אין לגלח את כל הראש וכן גם לא את פאות הראש ולהשוותן מעל גובה האוזן ❖ אין לגלח בתער את הזקן ❖ אין לשרוט בבשר הגוף כאות אבל (על המת) או לקעקע בו כתובת קעקע בעור ❖ איסור מסירת הבת לזנות ❖ מצות יראת המקדש ושמירת קדושת השבת ❖ אין לפנות אל האוב והידעוני – סוגים שונים של חוזי עתידות ויוצרי קשר עם המתים בכח הטומאה ❖ מצות כיבוד מבוגרים וזקנים (תלמידי חכמים) ❖ החובה לירא מאלוקים (הרואה ללבב) ❖ איסור ביזוי הגר ❖ החובה להקפיד על מסחר הגון וישר כולל האיסור לרמות במשקל או במידה.

עתה מזהירה התורה מפני עבירות חמורות שעונשן מוות:

❖ איסור העבודה זרה ל'מולך' (שעובדיה מבעירים מדורה ומעבירים מעליה את הילדים). דינו של העובר על איסור זה – מיתה. ה' מזהיר, אשר אם יעלימו הסובבים עיניהם מעובר עבירה זו ולא יביאוהו לדין, יפרע ה' ממנו וממשפחתו וכן מכל הסובבים אותו. ❖ איסור הפניה אל האובות והידעונים למיניהם. ❖ האיסור לקלל אביו ואימו. ❖ התורה מפרטת בהקשר זה גם את איסורי העריות: אשת איש, אשת אביו, כלתו, משכב זכר, בהמה, אחותו מאביו או מאימו, אשה נידה, דודתו מאביו או מאימו, אשת הדוד, אשת אחיו, האיסור לשאת אשה ובתה וכן אשה השוכבת עם בהמה.

גם בפרשיה זו, קושרת התורה את ירושת הארץ הטובה, המקיאה את הגויים בשל מעשיהם הרעים, עם האזהרה לישראל לבל יסגלו את מנהגי תושבי הארץ הקלוקלים, ולא – יגורשו אף הם מן הארץ הקדושה.

קדושה גם בכשרות המאכל

קדושת ישראל המייחדת אותם מכל העמים מתבטאת גם בשמירה על כשרות מאכליהם. לפיכך עליהם להבדיל למאכלם רק את הבהמה והעוף הטהורים ולפרוש ולהיבדל מהבהמה, העוף, השקצים והרמשים הטמאים ואסורים באכילה.

דינם של האוב והידעוני

התורה כבר אסרה קודם את הפנייה אל האוב והידעוני, וכאן, כבשאר הענינים האחרונים, מוסיפה היא בענין עונשם של העוסקים בזה ומלמדת כי דינם מיתה בסקילה.

לראות את התכלית

נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

"וכיפר בעדו ובעד ביתו" (ויקרא ט"ז, ו)

הייעוד האלוקי

בפרשת אחרי מתארת התורה את סדר עבודתו של הכהן הגדול ביום הכיפורים. אחת מעבודותיו היא הקרבת קרבן חטאת, ועל זה נאמר: "וכיפר בעדו ובעד ביתו". מה הכוונה "ביתו"? מפרשים חז"ל: "ביתו – זו אשתו". מכאן נלמדת הלכה שהכהן הגדול שעובד בבית המקדש ביום הכיפורים חייב להיות נשוי.

הלכה זו דורשת הסבר: יום הכיפורים הוא יום קדוש ביותר. הכהן הגדול היה צריך להתכונן לקראת יום זה על ידי פרישות והיטהרות מיוחדת. שבעה ימים לפני יום הכיפורים היה עליו להיות פרוש מביתו, כדי להתעלות בטהרה ובקדושה. מדוע אפוא יש הכרח שיהיה נשוי דוקא?

עיקר הבית

כמו כן נדרש הסבר מדוע אשתו של הכהן הגדול מכונה בפסוק "ביתו" ולא בפשטות – "אשתו"? מכאן שהתורה באה ללמדנו לא רק את עצם הדין שהכהן הגדול היה צריך להיות נשוי, אלא שהדבר קשור למעלה המיוחדת של האשה, בהיותה "ביתו".

הדבר יובן על פי מאמרו של ר' יוסי: "מימי לא קריתי לאשתי – אשתי... אלא לאשתי – ביתי". מפרש רש"י, שר' יוסי היה קורא לאשתו "ביתי" משום "שהיא עיקר של בית". מאמר זה נאמר בהמשך לשורה של דרכי התנהגות טובות וזהירויות של ר' יוסי. במה באה לידי ביטוי המעלה המיוחדת של דרך זו, לקרוא לאשה "ביתי"?

דרכו זו של ר' יוסי מעידה על נקודת המבט המיוחדת שלו. הוא ראה בכל דבר בעולם את תכליתו ומטרת בריאתו. לא זו בלבד שראה שיש בעל בית לבריא, ושהעולם כולו נועד לשמש את הבורא – הוא ראה מלכתחילה בכל דבר בבריא את ייעודו האלוקי.

מנקודת מבט זו הוא ראה את אשתו כ"ביתו". כל מטרת הנישואין היא להקים בית בישראל ולבנות דור חדש. בעיניו לא היתה שום הפרדה בין מהותו של דבר ובין תכליתו ומטרתו. לכן הוא ראה את אשתו כפי שהדברים נראים מצד התכלית והמטרה – "ביתו", בית יהודי שבו גדל הדור הבא.

דרגתו של הכהן הגדול

לזה רומזת התורה באומרה שביום הכיפורים צריך הכהן הגדול לכפר "בעדו ובעד ביתו". אין הכוונה ללמדנו רק את הדין שעליו להיות נשוי, אלא שהוא צריך לעמוד בדרגה רוחנית גבוהה כל כך, שהוא רואה בכל דבר את תכליתו ומטרתו, וממילא הוא רואה את אשתו כ"ביתו".

ביום הכיפורים נדרש הכהן הגדול להתעלות לשלמות העליונה ביותר, עד שאין הוא רואה את הדברים שבעולם כפי שהם נראים לעיניים, אלא מנקודת המבט של התכלית האלוקית שבהם. כשהוא עצמו עומד בדרגה רוחנית זו, ביכולתו לכפר על עם ישראל ולהביא להם את הברכה האלוקית לשנת שפע וברכה.

(מתוך גליון שיחת השבוע,

מעובד על פי לקוטי שיחות כרך י"ז)

חסידות על הפרשה אחרי - קדושים

אין לדחות למחר מפני שיבה תקום והדרת פני זקן (יט,לב)

"מפני שיבה" - עוד בבחרותך, לפני שאתה מזדקן...

"תקום" - בעמידה טובה וישרה, לפי רצון התורה...

"והדרת" - אדם הנוהג כן הרי הוא הדור ומשובח. ואילו אדם ש"קם" לעת זקנתו - אין לו במה להשתבח כל כך.

(זהר בפרשתנו ח"ג פז)

תוכחה מתוך אהבה לא תשנא את אחיך בלבבך, הוכיח תוכיח את עמיתך (יט,יז)

הרי שרק מי שמקיים כראוי "לא תשנא" יכול לקיים כנדרש "הוכיח תוכיח".

(היום-יום, כ"ו אייר)

להבליט היוקר והעילוי של התורה ושל ישראל

קדושים תהיו כי קדוש אני (יט,ב)

הבא לעורר את הקהל לתשובה ומעשים טובים - שתי דרכים לפניו. דרך אחת, להדגיש את חומרת האיסורים ולתאר את העונש עליהם. דרך שנייה, להבליט את היוקר והעילוי של התורה ומצוותיה ואת גודל מעלת היהודי.

מדברי המדרש כאן נמצאנו למדים כי יש להעדיף את הדרך השנייה. כאשר מקהילים יהודים כדי למסור להם "גופי תורה", יש לפתוח בהדגשת גודל מעלתם של ישראל - "קדושים תהיו כי קדוש אני" (היינו שקדושתם של ישראל קשורה לקדושתו יתברך ונובעת ממנה).

ואכן, שתי השיטות נבחנו במרוצת הדורות, והתברר כי השיטה השנייה השיגה הצלחה רבה יותר.

(מהתוועדות שבת קודש פרשת אחרי/קדושים תשמ"ח)

למעלה ממיליון צפיות ביוטיוב

בקרו אותנו באתר ובפייסבוק:

שיעורים מצולמים וניגונים (באיכות HD)

www.tanyaor.com

סדר התנ"ך

עזרה ראשונה לנפשו

שבת שלום!!!

ליקוט, רעיונות, כתיבה ועימוד: חי דמארי
כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב
להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו

tanyaor4u@gmail.com

הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך
ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

צאת
השבת

הדלקת
נרות

עיר
(שעון קיץ)

19:50

18:36

י-ם

19:53

18:51

ת"א

19:53

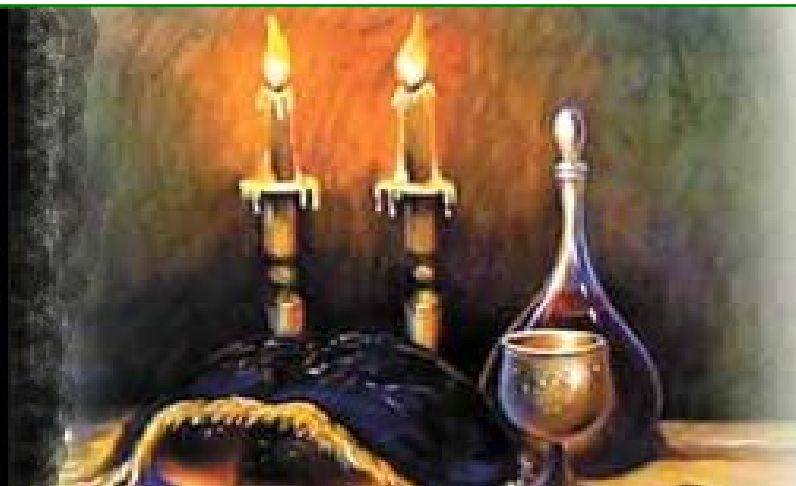
18:43

חיפה

19:52

18:53

ב"ש

נהנתם? העבירו הלאה, לזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון